

Bergen Kulturskole

18.11.11

Presentasjon av Den Kulturelle Bæremeisen i Bergen (DKB)

Bergensmodellen

Kunst (øye) blikket

DKB er blitt en fellesbetegnelse på tilbud til barnehager flere steder i landet. Mange bruker begrepet i forbindelse med forestillinger som tilbys barnehager fra DKS.

DKB i Bergen er et mer omfattende konsept. Det er ikke lillesøsteren til DKS, det er et kvalitetsmessig og dyptgripende prosjekt med en egen profil og målsetting.

Derfor er det viktig å gi dette barnet et navn som gjør at det skiller seg ut fra andre kommuner som opererer under samme navn.

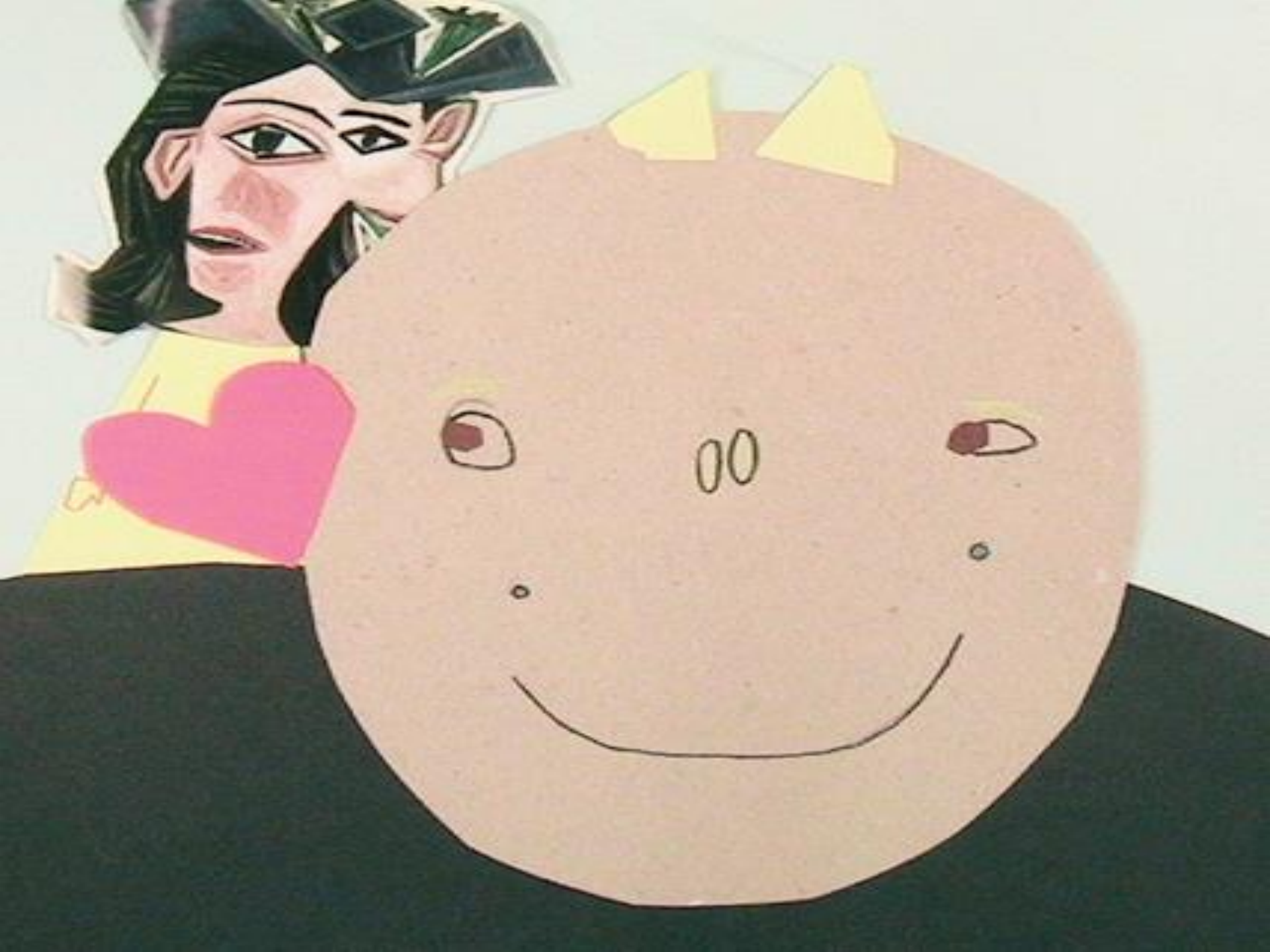
DKB har som mål å

Utvikle kunst og kulturbarnehager

Initiere og utvikle programmer for mindre barn i kunstinstitusjoner

Initiere og produsere kunst og kulturtilbud i samarbeid med kunstnergrupper og frie kunstnere

DKB ønsker at

Barnehagebarn skal være en selvfølgelig målgruppe i byens kunstinstitusjoner, kunstnermiljøer, arrangementer og festivaler.

De minste barna skal ha tilgang til kunst og kulturlivet på linje med andre borgere i byen.

Hvorfor DKB 1

Få barnehager jobbet med kunst og kultur. Noen brukte museer, men lite systematisk arbeid. Lite og ingen dokumentasjon på dette.

Ved full barnehagedekning vil foreldre etterspørre temabarnehager.

Man ønsket å fokusere på faglig innhold.

Hvorfor DKB 2

Mange profesjonelle kunstnere kan ikke leve av kunsten sin, og må ha bijobber ved siden av. Man ønsket å gi disse et tilbud der de kunne jobbe som kunstformidlere innenfor sitt fag i tillegg til jobben som utøvende kunstner.

Hvorfor DKB 3

Kunstinstitusjoner viste lite eller ingen vilje til å skape produksjoner for og med målgruppen barnehagebarn.

I deres repertoar var tilbud til førskolealder mer og mindre fraværende.

Hvorfor DKB 4

Kunstnere og kunstnergrupper produserte lite for barn under skolealder. Det var et behov for initiering av kunstproduksjon, og kunstnerne trengte å utfordres på formidling til så små barn.

Hvorfor DKB 5

Man så behovet for en koordinator som jobbet med prosjektutvikling. En som initierte, tilrettela, jobbet med skolering både kunstfaglig og barnefaglig, helhetlig tenkning, valg av metoder, kvalitetssikring av kunstnere, tydeliggjorde forventninger, skapte nettverk, evaluering, dokumentasjon etc.

En kontaktperson som hadde bakgrunn både i det pedagogiske og det kunstfaglige feltet.

Hva er DKB 1

Kunstprosjekt.

Kunstner velges ut av prosjektleder fra en opprettet kunstnerbank til å jobbe kunstpedagogisk i DKB- barnehager.

Kunstner lager en prosjektskisse og etter endt oppdrag; skriver en evaluering basert på mal utarbeidet av prosjektleder. På den måten får prosjektet fokusert på vesentlige utviklingsvalg og ivaretar progresjon.

**FAZIO
KIDS** & DIGITALTEATERET
presenterer

GOMURSKOGEN

BERGEN KOMMUNE

Hva er DKB 2

Et tilbud som går ut til alle barnehager i Bergen med vanlig søknadsprosedyre.

Man må oppfylle visse kriterier for å bli med som pilotbarnehage i 3 år. Kontrakt.

Når pilottiden er over, regnes man som sertifisert/ kvalifisert, og man får betegnelsen kompetansebarnehage. Prosjektleder DKB ivaretar fremdeles det kunstfaglige aspektet.

The Tall Ships' Races 2008
Bergen - 12. august

Kriterier for opptak

Kunst. Erfaring fra kunstfaglig arbeid/ ha jobbet med kunstprosjekter.

Pedagogikk. Erfaring fra pedagogisk utviklingsarbeid.

Fysisk miljø. Det fysiske miljøet bør kunne tilrettelegges for å ivareta valgte aktiviteter.

Forventninger til personalet. Engasjement, vilje til ressursavsetting og motivasjon fra personalet er et must hvis man skal delta i et kunstnerisk prosessuelt arbeid der kunstnere, barn og pedagogisk personale er involvert. Personalet må kunne påta seg å utvikle ny kompetanse, og å videreføre den opparbeidede kompetansen til andre barnehager i ettertid.

Kontrakt for piloter

Som pilotbarnehage innen DKB med de goder dette innebærer:
prosjektmidler til kunstnere, profesjonelle programtilbud,
kompetanseutvikling i form av seminarer/ kurs/ verksteder, filosofisk og
kunstfaglig veiledning/ oppfølging, forplikter vi oss til:

Å delta på møter i pilotnettverk, seminarer og kurs.

Å delta på/ ta imot eksterne profesjonelle tilbud, samt evaluere disse.

Å bruke prosjektets filosof jevnlig knyttet opp mot temaet for
kunstprosjektet.

Å åpne opp barnehagen for observasjon og forskning.

Å dele sin erfaring og kompetanse med andre barnehager.

Å dokumentere kunstprosjektet underveis, og å delta på ekstern
presentasjon/ utstilling/ utstillingsåpning en gang pr. år.

Å levere rapport med regnskap hvert halvår på bakgrunn av mal som er
utarbeidet. Sammen med rapporten skal det leveres kort prosjektskisse
og rapport fra kunstner.

Hva er DKB 3

Et tilbud om samarbeid med kunstinstitusjoner, kunstnergrupper og frie kunstnere i byen.

Prosjektleder går inn i kunstinstitusjoner, initierer, har møter, bidrar kunstfaglig og barnefaglig.

Profesjonelle møter

Det er i kunstinstitusjonene kunstverkene og kunstkompetansen fins. Skal vi sikre barna profesjonelle og kvalitative kunstmøter må prosjektleder være i et kontinuerlig samspill med kunstlivets aktører. Det handler om å ta initiativ, å tilføre barnefaglig kompetanse, å videreutvikle repertoar, inngå i samtale og samarbeid om presentasjonsformer og formidling, rammebetingelser osv.

Kunst og kulturlivet

For at kunstinstitusjonene skal få økonomisk bistand ligger det inne en føring om samarbeid med prosjektleder DKB. Derfor vil aldri betegnelsen ”støttet av” være et tema innenfor DKB sine rammer. Vi snakker om ”samarbeid med”. Gjennom hele året får DKB- barnehager tilbud om produksjoner innen ulike kunstsjangre. Mange av disse er initiert og utviklet i samarbeid med prosjektleder. Slike bestillinger krever mye arbeid i form av ideer, observasjon, regi og oppfølging. Det er derfor en forutsetning at barnehagene bruker disse.

Utfordringer

Kunstinstitusjonene og kunstnerne ser ikke alltid ressursene og kompetansen hos små barn.

De må stole på sin egen kunstkompetanse, og ikke flytte barnehagehverdagen inn i kunstmøtene.

Se sammenhengen mellom kunst og lek.

Respekt for det sosiale, trygghet, perspektiv.

Ønsker for prosjektet

DKB skal være et utviklingsarbeid

DKB skal være forskningsrettet

Hypoteser

Filosofi

Finne de "rette" spørsmålene

ABSTRAKT FØLELSE

2000

Hvordan tror du denne mannen har det?

Øynene, ørene og munnen står ut av hodet – alle sansene er på stilk. Kanskje han kan se, lukte og høre ekstra godt?

14 BJØRN BJARRE (f.1966)

Ser han slik ut fordi han er nysgjerrig, forskrekket, overrasket eller hva tror du?

Da Bjørn Bjarre var liten likte han å leke med modellerkitt og lego, men han fikk ikke lov til å blande dem. Det gjør han i dag! Noen ganger putter han bokstavkjeks, tyggegummi og klinkekuler inn i modellerkittet. I denne skulpturen har han brukt glassøyne og ekte menneskehår.

Hva betyr det å ha ørene på stilk?

"Lyver du, får du lang nese!"

Kanskje du har hørt fortellingen om tretrukken Pinocchio? Han ville så gjerne bli en levende menneskegutt. For å bli det måtte han være snill og lydig. Men det var vanskelig å oppføre seg og hver gang han løy, vokste nesen hans.

Kunstnerbank

Kunstnerne inviteres inn i prosjektet av prosjektleder og engasjeres gjennom en samtale av kunstfaglig og barnefaglig art.

DKB har på denne måten utviklet en kunstnerbank. Kunstnerne møter personalet i barnehagen og på bakgrunn av møtene skriver kunstnerne projektskisser.

Kunstnerne er i fortløpende dialog med prosjektleder.

Kunstner møter barn

Kunstnerne møter personalet i barnehagen og jobber med barnet i sentrum. Kunstnerne skal ta barnas innspill og drive prosjektet framover.

Ved å føre barnets uttrykk og kunstnerens uttrykk sammen, skapes noe nytt og uforutsigbart, og underveis har kanskje begge parter fått nye perspektiver. Kunstnere har tidligere jobbet på sine arenaer med sin kunst, mens barnehagebarn har jobbet i sitt miljø med sine arbeidere. I DKB får disse gruppene en mulighet til å møtes, og da får man et tredje uttrykk.

Begrepsforvirring

Vi snakker om kunst og kunstmøter for og med barn, men barn lager ikke kunst, og er heller ikke kunstnere.

I DKB heter det at barna jobber skapende og at de viser fram sine arbeider eller produkter.

Barn som drivkraft

Det er ikke temaet, men barnet som skal være i fokus ved ethvert prosjekt. Man må bygge delaktighet ved å gi barna verktøy og muligheter. Man skal være medforskende, og la barnas spørsmål og interesser være drivkraften. Det er viktig å jobbe med refleksjon og synliggjøre ferdigheter. På den måten tar man i bruk barns kunnskap og kompetanse.

Når barn er publikum bør vi reflektere over

Forståelse av kunst- hva bør kunstmøter gi barn?

Forståelse av barndom - hvordan ser den moderne barndommen ut? Synet på barn og deres kultur styrer synet på formidlingen.

Forståelse av læring - kan noen lære noen noe? Hvordan foregår læring? Hva er gode metoder for læring? Hvor skal læring skje? Hvem er best skikket til å lære bort? Hvem skal formidle hva, hvor og på hvilken måte?

Individ- individualist

Barn er ingen homogen masse. De oppfatter kunst forskjellig, og har evne til å forstå kompleksitet. Derfor er det viktig at man gir de møter som er varierte og åpner opp for egne tolkningsmuligheter. Dette tar prosjektet på alvor ved å jobbe i dialog med et profesjonelt kunst- og kulturliv som ofte mangler barnefaglig kunnskap.

Kunst er kommunikasjon

DKB ønsker at barna skal være deltakende, medskapende, og medansvarlige, og at den personlige opplevelsen skal stå i fokus. Man skal ta barns egen fortolknings og forståelseskompetanse på alvor. Opplevelsen skal være meningsfull, betydningsfull og føre til fordypning.

Mål og mening

Det er vanskelig å måle hvordan barn "leser" kunst. Man kan ikke ta i bruk ferdighetsmål eller karakterskala. Det er komplisert å vurdere glede, konsentrasjon, refleksjon, samvær, sosialitet og læring.

Barn er tegn- tydere som utforsker, beskriver og tolker sin omverden. Dokumentasjon er viktig i prosjektet. En utfordring er å tolke funn.

”Readymade baby”

Barnet er kreativt, nysgjerrig og fra første stund i gang med å kommunisere med og forstå verden. DKB legger vekt på barnets enorme potensial og evne til å uttrykke seg. Dialog og samspill er grunnlaget for all læring. Barna skal sosialiseres, læres til å fungere i et fellesskap, samtidig med at de skal utvikle sin egen identitet.

Voksenrollen

Personalet skal trenes på å tilegne seg kunstfaglig kompetanse, og bli klokere på hvordan barn "leser" kunst. Da må man ikke være forutinntatt og tradisjonell.

Voksne ser ofte forståelse som et kriterium for kvalitet. Små barn har ingen problemer med forståelse. De tar utgangspunkt i egne referanserammer.

De er her og nå, velger ut detaljer, situasjoner og biter i kunstmøtet som interesserer dem, og knytter dette sammen.

Festivaler- også for barn

Festivalene får økonomisk gevinst og betydelig profileringsgevinst ved at prosjektleder DKB går inn i drift av arrangement, produksjon, markedsføring, invitasjoner, mottak, artistvalg, arenavalg og regi. Her skapes gode modeller som er en forutsetning for kompetansespredning. Erfaringsmessig er hverken interessen for barnehagebarn, viljen eller kunnskapen tilstede for at arrangørene skal kunne drifte slike arrangement.

Eksempler på DKB- initierte festivaler.:
BergenfestUng, BergenfestBarn, Barnas Kulturhelg, BorealisBarn, BarneBULL, BarneBIFF, Mini- Oioi, Tall Ships Races for DKB etc.

Kompetanseoverføring

Erfaringsmessig vet man at det å være tilstede fysisk i direkte praktisk arbeid med barna kan ha positive ringvirkninger (learning by doing)

Derfor har DKB valgt en modell der kunstner kommer inn i barnets omgivelser/ miljø, og jobber skapende: Kunstfaglig kompetanse møter barnefaglig kompetanse med barnet i sentrum.

Erfaringsspredning

Kunst og kulturbarnehager inngår som rollemodeller/ praksiseksempel på hvordan utvikle kunstfagmiljøer i barnehager. Kvalifiserte kompetansebarnehager bidrar med tenkning og erfaringer utover eget territorium, og gevinsten kommer andre barnehager til gode. Vi har sett en oppblomstring av satsing på kunst i andre barnehager, søknader til barnehager med kunstfaglig profil har økt, søknader til jobber i disse barnehagene har økt, og kunstinstitusjoner har hatt en enorm økning i publikumsantall. Vi har fått en sunn konkurranse som er positivt for barn, foreldre, ansatte og kunstlivet forøvrig.

Samarbeid 1 HiB

Prosjektleder presenterer DKB for avgangsklassene på kunstfaglinjen for førskolelærerne. God måte å rekruttere til kunst/ kulturbarnehager. Samarbeidet gir muligheter for å nedfelle kompetanse fra et pilotprosjekt til utdanningen av nye førskolelærere.

Det kan synes som om "kunstfaget" forsvinner i det man begynner i jobb, og at det er vanskelig å få videreført kompetansen slik at den kunstfaglige profilen blir integrert i driften.

DKB ønsker å være i dialog med både studenter og de som utdanner disse. Det er viktig å tenne ild, skape engasjement og lidenskap.

Samarbeid 2 HiB

Studenter fra kunstfaglinjen skal ha praksisplasser i DKB- barnehager. Dette er en vinn vinn - situasjon for begge parter. Studentene kommer i praksis i barnehager som har valgt kunst og kultur som satsingsområde, og barnehagene får i tillegg til kunstnere også studenter som jobber kunstfaglig.

Samarbeid 3 HiB

Studentobservasjoner med påfølgende mini- seminar. Studentene går ut i DKB- barnehager med egenkomponerte spørsmål knyttet til det å være en DKB- barnehage. Disse "funnene" legges fram for hverandre. Her deltar prosjektleder DKB, og kommer med tilbakemeldinger/ innspill/ oppklarende informasjon.

Samarbeid 4 HiB

Seminarer

Praksisfeltet møter utdanningssystemet, og kunstlivet møter pedagogene. Tverrfaglige kompetansegivende fora oppmuntrer til at folk fra ulike fagmiljøer går i dialog og blir klokere på andres interessefelt. Tema for seminarene:

"Barn og kunstformidling"

"Kunsten å bruke blikket - med barn på kunstmuseum"

"Barns møte med kunst- hvilken kunnskap er det kunstformidler?"

"Kan dokumentasjon være et redskap i utviklingsarbeid?"

"Kunst!... Kunst?- refleksjoner omkring kunst i barnehager"

"Scenekunst for barn 0-3 år"

Konferanse: "Når det surrealistiske faller naturlig"

Samarbeid 5 HiB

(forskning)

Hva skjer i møte mellom de minste barna og den profesjonelle kunstneren? Dette er et av de spørsmålene en prosjektgruppe ved HiB har sett nærmere på. Å forske på kunstneriske prosesser i barnehager er krevende og et nybrottsarbeid for HiB. Prosjektgruppen er satt sammen av representanter fra ulike kunstfag pluss prosjektleder DKB. Oppstart i 2006.

Museumsguide/ barneguide/ veiviser for barn

Samarbeid med Bergen Kunstmuseum.

"Kunst på alle kanter" er en opplevelsesbok om kunst på museet, skrevet med tanke på barn i førskolealder. Det er tatt utgangspunkt i museet egne samlinger. Boken er ment som en veiviser og inspirasjonskilde for barn og voksne både før, under og etter besøket i museet. Det er ikke meningen at den skal erstatte det fysiske møte, men være et redskap til å skape interesse for kunst.

Filmverksted "Picasso"

Kubistiske portretter

Omvisning i Picasso- utstillingen og filmverksted. Digitalt portrettverksted. Presentasjon av teknikk og tema. Man jobbet med Picassos portretter, og brukte ulike animasjonsteknikker. Barna fotograferte hverandre og bildene ble satt sammen/ manipulert i kubistiske portretter. Resultatet ble vist på storskjerm. Barna lærte å skanne. Det ble laget sekvenser til filmen sammen med barna, og satt lyd til.

Filmsnuttene ble satt sammen til en helhet, og ble vist på filmfestivalen BarneBIFF.

Bergen Kunstmuseum

Ludvig Eikaas retrospektiv. I tillegg til ordinær formidling fikk barna lage egne smykkeslips i ulike materialer inspirert av utstillingen.

Eikaas sin kunst er et oppkomme av ulike uttrykk, ideer, materialer, farger og former. Et flott utgangspunkt for dialogbasert omvisning og verksted. Barnehager jobbet med prosjekter inspirert av dette opplegget i ettertid.

Vestlandske Kunstindustrimuseum

Prosjekt "Sitter du godt" utviklet i samarbeid med kunstner Anne Knutsen og formidler VK. En forlengelse av undervisningsopplegget i VK med utgangspunkt i utstillingen "Mennesket og tingene". I etterkant av besøk i museet fikk barnehager oppfølging av kunstner til fordypning av prosjektet.

Bergen Kunsthall 1

En fordypning i performancekunstneren Kurt Johannessen med omvisning i Bergen Kunsthall på utstillingen BLU laget av Kurt J og oppgaver i barnehagen utarbeidet og gjennomført av visuell kunstner Mia Øquist.

Bergen Kunsthall 2

Kunstner Kristin Dyb har reist rundt i alle barnehagene og jobbet med tema HUS (farger, form, identitet).

Omvisning i Festspillutstillingen (kunstner Hanne Borchgrevink) ved formidler fra Bergen Kunsthall.

Kunstner David Rios har jobbet med strukturer, bevegelse, sansing, rotasjon, sirkler - alle barnehagene fikk hver sin videocollage av arbeidet.

Forskning, utvikling og undring

DKB har fungert og skal fungere som et kontinuerlig forskningsprosjekt. Man har ikke ønsket flotte rapporter på hvor vellykket pilotbarnehagene er, eller store avisoverskrifter på antall besøkende i kunstinstitusjoner. Det har vært lagt vekt på undring og refleksjon i evalueringen, og gjerne med innlagte frustrasjoner, hjertesukk, og framtidige utfordringer. Man er hele tiden underveis, i en prosess, med et uforutsigbart læringspotensiale.

Nettsiden

<https://www.bergen.kommune.no/aktuelt/tema/den-kulturelle-baremeisen>

